

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1
Academic Leadership of School Administrators
Under Prachinburi Primary Educational Service Area Office 1

ชนะชล บ้านใหม่^{1*}, กัญญกร เอี่ยมพญา² และนิวัตต์ น้อยมณี³

(Chanachon Banmai^{1*}, Kanporn Aiemphaya² and Niwat Noymanee³)

^{1*,2,3}หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

^{1*,2,3}Master of Education Program in Education Administration Rajabhat Rajanagarindra University

อีเมลผู้แต่งหลัก: chanachon.bamm19@gmail.com เบอร์โทร: 09 7223 8187

วันที่รับบทความ 10 พฤศจิกายน 2567

วันที่รับแก้ไขบทความ 21 เมษายน 2568

วันที่ตอบรับบทความ 25 เมษายน 2568

Received: Nov. 10, 2024

Revised: Apr. 21, 2025

Accepted: Apr. 25, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 และเพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 278 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตรฐาน ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาครู ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ

2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to study level of academic leadership of school administrators under Prachinburi primary educational service area office 1 and compare the academic leadership of school administrators under Prachinburi

primary educational service area office 1 classified by gender, educational background, work experience and school size. The sample was 278 teachers under Prachinburi primary educational service area office 1 in the academic year 2024. The research instrument was a five-scale rating questionnaire. The statics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA.

The research results were found as follows

1) The level of academic leadership of school administrators under Prachinburi primary educational service area office 1 overall and each aspect was high, with mean scores ranking from high to low as follows: vision setting, education supervision, teacher development, curriculum management, and encouragement of academic atmosphere.

2) The results of comparing academic leadership of school administrators under Prachinburi primary educational service area office 1 based on gender, education level, and work experience overall differed, with no statistical significance, while the size of school showed an overall difference with a statistical significance level of .05.

Keywords: Academic leadership; School Administrator

บทนำ

การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจของสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นงานที่จะต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีในอนาคต การบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนและกระบวนการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน บทบาทสำคัญของสถานศึกษาต้องยึดหลักตอบสนองต่อผู้เรียน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดการจัดการเรียนการสอนต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เหมาะสมกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน มุ่งเน้นประเมินพัฒนาการของผู้เรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ การเข้าร่วมกิจกรรม วัตถุประสงค์และประเมินผลผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับระดับและรูปแบบการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) ผู้บริหารที่เป็นผู้นำทางวิชาการสูงจะเสริมสร้างศักยภาพครูผู้สอนให้เป็นบุคลากรที่มีความสามารถทางวิชาการมีภาวะผู้นำทางวิชาการเช่นเดียวกัน ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ การกำหนดเป้าหมายที่ท้าทายแสวงหาวิธีการหรือนวัตกรรมใหม่ที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ จัดการเรียนรู้ที่สนุกกระตุ้นให้คิดและทดลองทำ ส่งเสริมปฏิบัติทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ตระหว่างกันและกัน (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2561ข)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ได้ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ ผลการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 พบว่าจุดที่ต้องดำเนินการพัฒนาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ระบุไว้ในข้อที่ 3 คือ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ และข้อที่ 5

คือต้องดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1, 2565)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่เป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะขับเคลื่อนกระบวนการบริหารและการจัดการทางวิชาการ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 เพื่อนำไปใช้ในการวางแผน เพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา

ขอบเขต

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิด ของนักการศึกษา ดังนี้ ฮาลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985; อ้างถึงใน สุเมธ งามกนก, 2564); ไชยา ภาวะบุตร (2565); สุภัชฌาน์ ศรีเอี่ยม ชาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์ และสุชาติ สืบทอง (2566); พุฒินันท์ แสงสิริวัฒน์ (2564); ช้าวทิพย์ ทีสุภะ (2564); หยาดทิพย์ ชีซอง (2564); ประเสริฐ กองสุข (2565); ศิริพรรณ คงพานิช (2565); สุทธิศักดิ์ โคกคาน (2566) และวิสูตร แสนกล้า (2566) โดยผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์เป็นขอบข่ายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีความถี่ ระดับ 6 ขึ้นไป จึงนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ 2) ด้านการบริหารหลักสูตร 3) ด้านการนิเทศการศึกษา 4) ด้านการพัฒนาครู และ 5) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปราจีนบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 114 แห่ง รวมทั้งสิ้น 1,045 คน (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1, ออนไลน์, 2567)

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 114 แห่ง โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

จากตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นครูจำนวน 278 คน จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

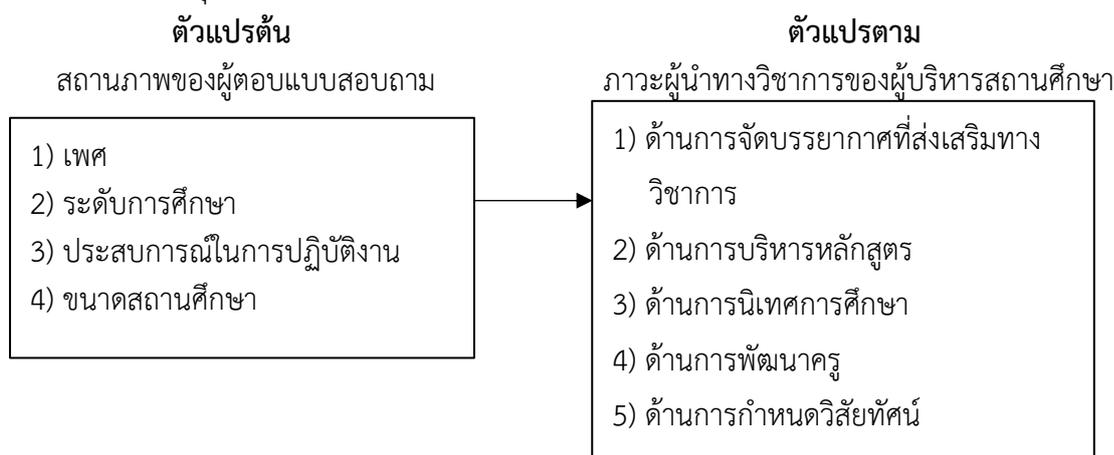
3. ตัวแปรที่ศึกษา

1) ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์จากเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย (1) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ (2) การบริหารหลักสูตร (3) การนิเทศการศึกษา (4) การพัฒนาครู (5) การกำหนดวิสัยทัศน์

กรอบความคิด/สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสรุปกรอบความคิดในการวิจัยดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 แตกต่างกัน

2. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 แตกต่างกัน

3. ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 แตกต่างกัน

4. ครูที่ทำงานอยู่ขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามที่แบ่งออก เป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ (Check List) ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาป्राจันบุรี เขต 1 มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของซูตริ วงศ์รัตน์ (2564) โดยมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และความถูกต้องของการใช้ภาษา (wording) โดยใช้วิธีหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (IOC : index of item-objective congruence) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งหาค่า IOC ของแบบสอบถามได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80 – 1.00 ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient method) ของครอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีการจัดทำข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา โดยการหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

2. วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยายเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test) สองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent-Samples t-test)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ้ (scheffe's method)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 278		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ	4.02	.38	มาก	5
2. ด้านการบริหารหลักสูตร	4.04	.39	มาก	4
3. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.07	.36	มาก	2
4. ด้านการพัฒนาครู	4.06	.34	มาก	3
5. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์	4.08	.39	มาก	1
เฉลี่ยรวม	4.05	.29	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = .29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = .39) รองลงมา ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = .36) รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนาครู ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = .34) รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตร ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .39) และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .38)

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาป्राจันบุรี เขต 1 จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา

1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาป्राจันบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาป्राจันบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาป्राจันบุรี เขต 1 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาป्राจันบุรี เขต 1 จำแนกตาม ขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาป्राจันบุรี เขต 1 ในสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ สถานศึกษาขนาดกลางกับขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดใหญ่กับขนาดใหญ่พิเศษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาป्राจันบุรี เขต 1 พบว่า

1) ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการเสริมสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมและเป้าหมายของสถานศึกษา สอดคล้องกับ รัตนา กาญจนพันธ์ (2563) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องบริหารจัดการและอำนวยความสะดวกให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นแหล่งเรียนรู้ มีวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ การเรียน สภาพแวดล้อมที่สะอาดตาเป็นระบบระเบียบ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ พุฒินันท์ แสงสิริวัฒน์ (2564) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2) ด้านการบริหารหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำสาระของหลักสูตรที่สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา สอดคล้องกับ ติตารัตน์ ถาบุตร (2567) กล่าวว่า สถานศึกษาต้องพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง ซึ่งเรียกว่าหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร คือ จัดตั้งคณะทำงาน

ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน กำหนดจุดประสงค์ เกณฑ์การวัดและประเมินผล จัดทำเอกสาร หลักสูตร ตรวจสอบคุณภาพ และการทดลองใช้หลักสูตร เสนอขออนุมัติใช้หลักสูตรนำหลักสูตรไปใช้ และประเมินหลักสูตร

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตากร มุลมณี (2565) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3) ด้านการนิเทศการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในการวางแผนการนิเทศภายใน และให้ข้อมูลผลการนิเทศเพื่อสะท้อนกลับในการปรับปรุงการเรียนการสอน สอดคล้องกับ สถาพร สมอุทัย (2565) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการในการแนะนำช่วยเหลือครู ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดขึ้นเพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น การนิเทศการศึกษาจึงมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้พัฒนา ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และยกระดับคุณภาพการศึกษา

สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนติศักดิ์ มานะพิมพ์ (2564) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการนิเทศการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4) ด้านการพัฒนาครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาในด้านวิชาการและวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ครู มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ส่งเสริมครูให้เข้าร่วมการสัมมนาและการฝึกอบรม และแหล่งความรู้ ทางวิชาชีพให้แก่ครู สอดคล้องกับ ขวัญจิรา จำปา และสุวดี อุปปินใจ (2566) กล่าวว่า การพัฒนาครู เป็นการดำเนินการที่สนับสนุนการพัฒนาตนเองของครู เพื่อสร้างขีดความสามารถให้มีศักยภาพ ในการรับรู้ ปฏิบัติตามวัฒนธรรม ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมีการพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่องและมีความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ รอมือละ ทิพย์รุ่ง (2566) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัทลุง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการส่งเสริม ให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก

5) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหาร สถานศึกษามีการสร้างความเข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา วางแผนขององค์การ กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติของผู้เรียนและครูตามเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการ สอดคล้องกับ กุลจิรา รักษนคร (2563) กล่าวว่า การสร้างวิสัยทัศน์เป็นการแสดงออกผู้บริหารสถานศึกษาถึงการ มีความสามารถสร้างองค์กรสร้างบรรยากาศที่ดีและวิเคราะห์สภาพการณ์ต่าง ๆ โดยเก็บรวบรวม ข้อมูล เน้นการมีส่วนร่วมตลอดมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเสมอ โดยการสร้างภาพอนาคต ด้วยการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามที่คาดหวังของสังคม

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปนัดดา สระคำ (2565) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. จากการศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 โดยจำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1) จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายส่งเสริมการปฏิบัติงานอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติในสถานภาพทางเพศ ส่งผลให้ครูในสถานศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ วสันต์ เต็งกวน และกิตติชัย สุธาสิโนบล (2564) กล่าวว่า สมาชิกในสังคมต้องให้ความเคารพซึ่งสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของตนเองที่พึงจะมีและพึงจะได้รับ ทำให้ทุกคนต่างเห็นอกเห็นใจ ในสถานศึกษา และหน่วยงานในสังคมที่ต้องช่วยกันยอมรับ ซึ่งความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา เพศ และสภาพร่างกายช่วยให้ทุกคนในสังคมเข้าใจ และมีทัศนคติที่ดี

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชารัตน์ ลูกเมือง (2564) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ผลการวิจัยพบว่า จำแนกตามเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2) จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูในสถานศึกษามีการปฏิบัติงานโดยไม่คำนึงถึงระดับการศึกษา ครูทุกคนมีบทบาทการปฏิบัติหน้าที่ในการอบรมถ่ายทอดวิชาการแก่ผู้เรียน มีการสร้างเป้าหมายความสำเร็จร่วมกัน ส่งผลให้ครูในสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ กรณ์รัฐ ระวังบุทช์ (2563) กล่าวว่า บุคคลจะแตกต่างกันอย่างไร จะจบการศึกษาระดับใด ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน พลเมืองในสังคมจึงต้องเคารพสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคและจะต้องเห็นคนเท่าเทียมกัน เห็นตนเองเท่าเทียมกับคนอื่น ถึงแม้จะมีการพึ่งพาอาศัยแต่จะเป็นไปอย่างเท่าเทียมกัน

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตากร มุลมณี (2565) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3) จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารกำหนดให้ครูมีการดำเนินการสร้างความร่วมมือในการจัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพ โดยครูที่มีประสบการณ์แตกต่างกันอาจพบปัญหาลักษณะเดียวกัน ส่งผลให้ครูในสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สมชาย อุสุวรรณ, กฤษฎา ผ่องพิทยา และสมชาย แสงเทพ (2566) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นกระบวนการรวมกลุ่มกันของครูและบุคลากร

ทางการศึกษาในลักษณะชุมชนเชิงวิชาการที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนและมุ่งประโยชน์ต่อนักเรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพสู่ความเป็นมืออาชีพ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณิตดา สระาคำ (2565) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4) จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาซึ่งการบริหารงานในสถานศึกษาขนาดเล็กมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรในการบริหารจัดการ แตกต่างจากการบริหารงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ที่มีทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรอย่างเพียงพอ อาจส่งผลให้ความสำเร็จในการขับเคลื่อนเป้าหมายทางด้านวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดใหญ่จึงส่งผลให้ครูในสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สำนักทดสอบทางการศึกษา (2561ก) ระบุว่า ในสถานการณ์ปัจจุบันสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมีความเหลื่อมล้ำแตกต่างกันทั้งในด้านงบประมาณ คุณภาพบุคลากร รวมทั้งปัจจัยเอื้ออื่น ๆ เช่น ความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษา การสนับสนุนจากชุมชน และการติดตามช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา อีกทั้งปัจจุบันสถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเองตามบริบทและความต้องการของตนเอง คุณภาพในการบริหารจัดการจึงมีความแตกต่างกัน

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชิน ประสานพันธ์ (2564) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ เสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารจัดการสภาพแวดล้อมรวมถึงสร้างวัฒนธรรมองค์การแห่งการเรียนรู้ร่วมกับครู และผู้เรียนในทางวิชาการ และพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา

ด้านการบริหารหลักสูตร เสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนออกแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด

ด้านการนิเทศการศึกษา เสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาจัดโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ด้านการพัฒนาครู เสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรในการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครูให้เพียงพอต่อความต้องการ

ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา สร้างความเข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ดำเนินงานและสร้างความชัดเจน ในการปฏิบัติงานให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ควรศึกษาแนวทางภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
- 3) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กรณ์รัฐ รั้งบุทกข์. (2563, มกราคม-เมษายน). ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยของไทย.

วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, 2(1), 1 - 11.

กุลจิรา รักชนคร. (2563, พฤษภาคม-มิถุนายน). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21.

Journal of Modern Learning Development, 5(3), 328 - 334.

ขวัญจิรา จำปา และสุวดี อุปปินใจ. (2566, มีนาคม-เมษายน). การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพ

ของชุมชน. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 15(51), 205-216.

ชุตานกร มุลมณี. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส

ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. การศึกษา

ค้นคว้าด้วยตนเองหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.

ธิดารัตน์ ฤาบุตร. (2567, มกราคม-มิถุนายน). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. *วารสารมหาจุฬาร*

คชสาร, 15(1), 11-22.

เนติศักดิ์ มานะพิมพ์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

พุดนิรันท์ แสงสิริวัฒน์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

ราชมงคลธัญบุรี.

รอมือละ ทิพย์รุ่ง. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

รัตนา กาญจนพันธ์. (2563, มกราคม-มิถุนายน). การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม

บรรยากาศการเรียนรู้ของผู้เรียน. *วารสารรามคำแหง ฉบับคณะศึกษาศาสตร์ (มนุษยศาสตร์*

และสังคมศาสตร์), 2(1), 16 - 23.

- วสันต์ เต็งกวน และกิตติชัย สุธาสิโนบล. (2564, กรกฎาคม-ธันวาคม). มุมมองการศึกษาไทย: ทำอย่างไรให้ไปสู่ความสำเร็จ. *ศึกษา วารสารศึกษาศาสตร์*, 8(2), 1 - 13.
- สถาพร สมอุทัย. (2565, พฤษภาคม-มิถุนายน). “การนิเทศการศึกษา” หนึ่งตัวช่วยในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 5(3), 275–288.
- สุชาร์ตน์ ลูกเมือง. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล*. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สุชิน ประสานพันธ์. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- สมชาย อุสุวรรณ, กฤษณา ผ่องพิทยา และสมชาย แสงเทพ. (2566 กันยายน-ธันวาคม). การพัฒนาการบริหารจัดการการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC). *วารสารร่วมพฤษ มหาวิทยาลัยเกริก*, 41(3), 149-168.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1. (2565). *รายงานรายงานสรุปผลการสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report:SAR) ประจำปีการศึกษา 2565*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง 2562)*. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561ก). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ*. นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561ข). *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ. รัตนะเทรตติ้ง.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper & Collins Publishers.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970, September). *Determining sample size for Research Activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30 (3), 607-610.